

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 68 0 P 033589 20 Rev
Sarajevo, 24.11.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Radenka Blagojevića, kao predsjednika vijeća, Marijane Omerčaušević i Suada Kurtovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Centar za socijalni rad Livno, ulica Silvije Strahimira Kranjčevića bb, Livno, koga zastupa punomoćnik Marko Pravdić, zaposlenik tužitelja, protiv tuženog T.Š. iz V.K., Općina L., koga zastupa punomoćnik Jozo Čurić, advokat iz Livna, radi utvrđenja i isplate, v.s. 60.422,70 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Livnu broj: 68 0 P 033589 19 Rsž 3 od 26.06.2020. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 24.11.2020. godine, donio je:

P R E S U D U

Revizija se usvaja i nižestepene presude preinačavaju tako što se zahtjev tužitelja u cijelosti odbija kao neosnovan.

Obavezuje se tužitelj da tuženom naknadi troškove postupka u iznosu od 9.120,00 KM.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Livnu broj: 68 0 P 033589 18 P 4 od 19.02.2019. godine je odlučeno:

„I/ Utvrđuje se da je iza umrle M.M., nasljednik T.Š., dužnik prema vjerovniku Centra za socijalni rad Livno, za dugove ostaviteljice do visine vrijednosti cjelokupnog nasljedstva.

II/ Shodno utvrđenju obavezuje se tuženik da tužitelju isplati iznos od 44.738,15 KM (četrdesetčetiri tisuće sedamstotinatridesetosam konvertibilnih marka i petnaest pfeninga), radi izmirenja dugova ostaviteljice, na ime uzdržavanja ostaviteljice od Centra za socijalni rad Livno, koji se sastoje od plaćanja smještaja u Staračkom domu Tomislavgrad i troškova ukopa od pogrebnog poduzeća Vrtlarije Šarić d.o.o. Livno, u roku od 30 dana od dana dostave prijepisa presude tuženiku.

III/ Odbija se u preostalom dijelu tužbeni zahtjev, za izmirenje dugova ostaviteljice za iznos od 15.684,55 KM (petnaesttisuća šeststotinaosamdesetčetiri marke i pedesetpet pfeninga), kao pravno neosnovan.

IV/ Obavezuje se tuženik naknaditi tužitelju troškove parničnog postupka u iznosu od 370,00 KM (tristotinesedamdeset konvertibilnih maraka) u roku od 30 dana od dana dostave presude tuženiku“.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Livnu broj: 68 0 P 033589 19 Rsž 3 od 26.06.2020. godine žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno podnesenom revizijom drugostepenu presudu u dosuđujućem dijelu pobija tuženi zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom da ovaj sud reviziju usvoji, preinači presudu drugostepenog suda i odbije zahtjev tužitelja u cijelosti ili da je ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje. Tražio je troškove revizijskog postupka u iznosu od 900,00 KM.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga iz revizije i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹, ovaj sud je odlučio:

Revizija je osnovana.

Predmet zahtjeva tužitelja, u ovoj fazi postupka, predstavlja potraživanje od tuženog, kao nasljednika umrle M.M., novčanog iznosa od 44.738,15 KM na ime procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine, radi izmirenja duga ostaviteljice za smještaj u Starački dom u Tomislavgradu.

Činjenice predmeta prvostepenog suda, na kojima je tužitelj zasnivao svoj zahtjev, a koje nisu ni sporne među strankama, mogu se sumirati u sljedećem:

Pravna prednica tuženog je, kao štíćenica Centra za socijalni rad Livno, dana 01.09.2000. godine smještena u Starački dom Tomislavgrad, gdje je bila sve do svoje smrti 06.08.2010. godine. Tužitelj se dana 05.11.2009. godine donio zaključak i rješenje od 25.01.2010. godine, kojim se obvezao da snosi cijene smještaja M.M. u Staračkom domu Tomislavgrad, u visini razlike iznosa njezinih ličnih primanja do iznosa računa koji budu ispostavljeni od strane Doma. Za života M.M. je dala izjave kojim pristaje da učestvuje u troškovima svog smještaja u novčanim iznosima koje je ostvarivala po osnovu penzije u visini od 296,36 KM i iz osnova dodatka zbog invaliditeta od 330,15 KM. Tužitelj je u cilju naplate utrošenih sredstava na ime troškova smještaja M.M., pred Općinskim sudom u Livnu br. 68 0 O 022306 14 O 2 pokrenuo postupak radi raspravljanja njene zaostavštine. Općinski sud u Livnu je donio rješenje broj: 68 0 O 022306 14 O 2 od 02.02.2015. godine kojim je utvrđena zaostavština ostaviteljice (1/8 i 1/16 dijela nekretnina upisanih u zk. ul. 415, 420, 1264, 1865, 1866 i 564, lociranih u k.o. ..., i novčana sredstva na računima kod Intesa Sanpaolo banke d.d. BiH) i kao nasljednik je proglašen njen nećak, tuženi T.Š.. Iz nalaza vještaka finansijske struke prvostepeni sud je utvrdio da je tužitelj za vrijeme smještaja M.M. u starački dom od 01.09.2000. godine do 06.08.2010. godine, izvršio uplatu iznosa od 54.191,50 KM, u koju kalkulaciju su ušli i troškovi njezinoga ukopa, ali kako je ukupna vrijednost naslijeđene imovine procijenjena na iznos od od 44.738,15 KM, na temelju odredaba člana 142. i 143. Zakona o nasljeđivanju obavezao je tuženog na plaćanje tog iznosa sa sporednim potraživanjem - kamatama i troškovima postupka.

¹ „Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Drugostepeni sud je prihvatio takvo činjenično i pravno shvatanje prvostepenog suda pa je odbio žalbu tuženog i potvrdio prvostepenu presudu.

Takva odluka nižestepeni sudova nije zasnovana na zakonu.

Tužitelj je svojim zahtjevom tražio isplatu iznosa od 60.422,60 KM, a nižestepenim presudama je dosuđen iznos od 44.738,15 KM, pa se neprihvatljivim pokazuje revizijski revidenta da je drugostepena presuda donesena uz povredu odredaba parničnog postupka odnosno prekoračenjem zahtjeva.

Međutim, po shvatanju ovog suda, odluke nižestepeni sudova su donesene pogrešnom primjenom materijalnog prava, pa je ostvaren revizijski razlog iz člana 240. stav 1. tačka 2. ZPP.

Prema odredbi člana 143. Zakona o nasljeđivanju², koji se primjenjivao u vrijeme smrti ostaviteljice, nasljednici odgovaraju za dugove ostavitelja do visine vrijednosti naslijeđene imovine (stav 1.), a kada ima više nasljednika oni odgovaraju solidarno i to svaki do visine vrijednosti svog nasljednog dijela, bez obzira da li je izvršena dioba nasljedstva (stav 3.).

Prema opšte prihvaćenom stavu sudske prakse, dugovima ostavioca se mogu smatrati samo lični dugovi i oni se namiruju iz zaostavštine tj. oni dugovi koje je ostavilac po osnovu nekog pravnog posla ili zakona, bio u obavezi da plati za života. Tužitelj - Centar za socijalni rad Livno je ostaviteljicu svojim rješenjem od 28.08. 2010. godine na temelju odredaba članova 86. i 87. Zakona o socijalnoj skrbi³ u vezi sa članom 161. istog zakona, smjestio u starački dom Tomislavgrad i obavezao da će plaćati troškove njenog smještaja „prema kalkulaciji doma“. Navedeno rješenje je mijenjano shodno ovjerenim izjavama M.M., kojim se ova obavezala na davanje „u cijelom iznosu mirovine“ i „svih primanja ostvarenih na osnovu 100% oštećenja...“, dok je stavom III alineja 3. rješenja tužitelja od 25.01.2010. godine konstatovano da „ostatak plaća Centar za socijalni rad Livno prema kalkulaciji staračkog doma Tomislavgrad“. Dakle, nijednom odredbom M.M. se nije obavezala na plaćanje iz nepokretne imovine bilo za života ili u slučaju njene smrti, zbog čega nije bilo osnova niti za obavezivanje tuženog, kao njenog nasljednika, na plaćanje dosuđenog iznosa.

U tom smislu Vrhovni sud Bosne i Hercegovine je još 1989. godine u svojoj odluci broj: Rev 636/88 od 08.06.1989. godine donio i objavio pravni stav da „Troškovi koje je neko lice imalo radi izdržavanja ostavioca ne odbijaju se od vrijednosti zaostavštine, ako se ostavilac nije obavezao ugovorom da ih naknadi, već to lice može tražiti naknadu ovih troškova ako su bili opravdani od lica koje je po zakonu bilo dužno da izdržava ostavioca“.

Primijenjeno na konkretan slučaj, tužitelj je pravno lice koje je po zakonu dužno da se stara o određenim licima - član 86. stav 1. i 87. Zakona o socijalnoj skrbi (skrb izvan vlastite obitelji osigurava se odrasloj i starijoj osobi kojoj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju i nemoći prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe...) i

² „Službeni list SRBiH“, br. 7/80 i 15/80

³ „Narodne novine HBŽ“ broj 5/98

obavezao se na plaćanje troškova smještaja M.M. u starački dom, uz njenu participaciju u troškovima (penzija i invalidnina), zbog čega je primjenom odredbe člana 250. stav 2. ZPP, reviziju tuženog valjalo usvojiti, obje nižestepene presude preinačiti i zahtjev tužitelja u cijelosti odbiti kao neosnovan.

Shodno preinačenju glavnog zahtjeva, primjenom odredbe člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 1. i 396. ZPP, preinačena je i odluka o troškovima postupka tako što je tužitelj obavezan da tuženom naknadi troškove postupka u iznosu od 8.220,00 KM koji sa traženim troškovima revizijskog postupka od 900,00 KM, ukupno iznose 9.120,00 KM.

Predsjednik vijeća
Radenko Blagojević, s.r.